

ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) หมายถึง สิ่ง
ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
และสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์หรือมนุษย์
สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ฉะนั้นแล้วไม่ว่าทางกลับกัน
หากสิ่งใดแม้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่มนุษย์ไม่สามารถ
นำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ไม่จัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติ

ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้นไป
(Non-exhausting natural resources)

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วทดแทนได้
(Renewable natural resources)

3. ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้
(Recyclable natural resources)

4. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป
(Exhausting natural resources)

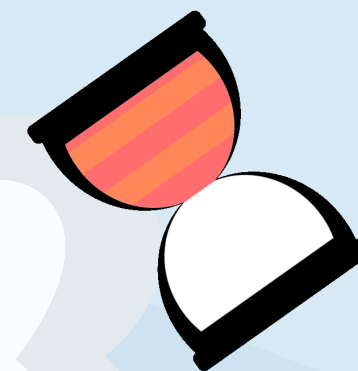

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรน้ำ แบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1. มหาสมุทร

เป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีขนาดพื้นที่ประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของพื้นที่ผิวโลก แต่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคได้น้อยเนื่องจากน้ำเป็นแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำและเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญ ตลอดจนเป็นแหล่งความชื้นของโลกที่ทำให้ฝนมาตกบนผิวดิน

ทรัพยากรน้ำ

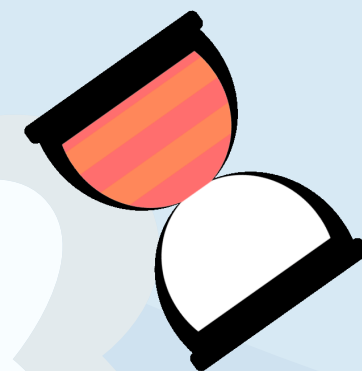
ทรัพยากรน้ำ แบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

2. น้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติประกอบด้วย แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง เป็นน้ำจืดที่เป็นประโยชน์ต่อการอุปโภคบริโภคของมนุษย์และเป็นปัจจัยสำคัญในการเกษตร

3. น้ำใต้ดิน

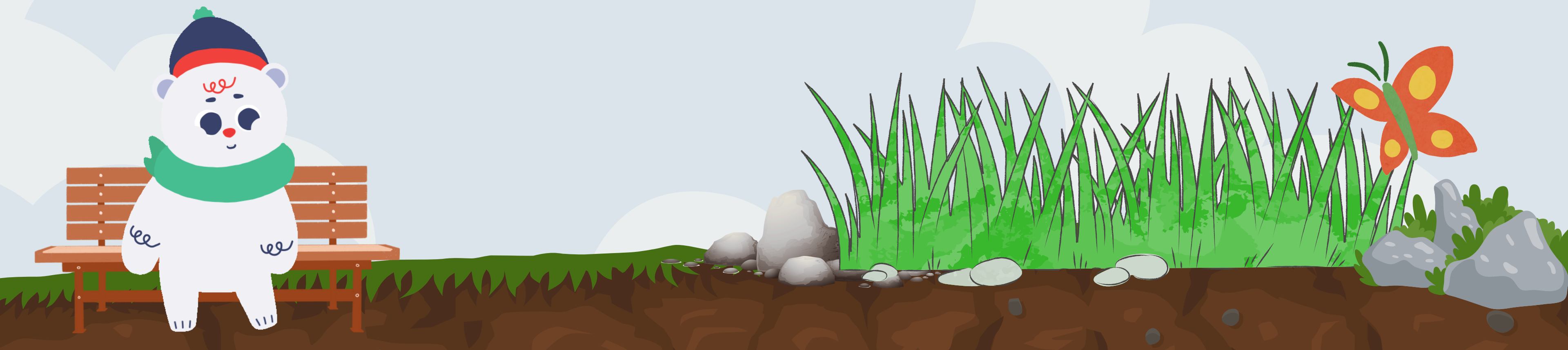
เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากน้ำผิวดินซึมผ่านพื้นดินลงสู่ระดับที่ต่ำกว่าและสะสมปริมาณอยู่ใต้ดิน มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์ได้โดยการขุดลงไปจนถึงชั้นน้ำและสูบน้ำขึ้นมาใช้

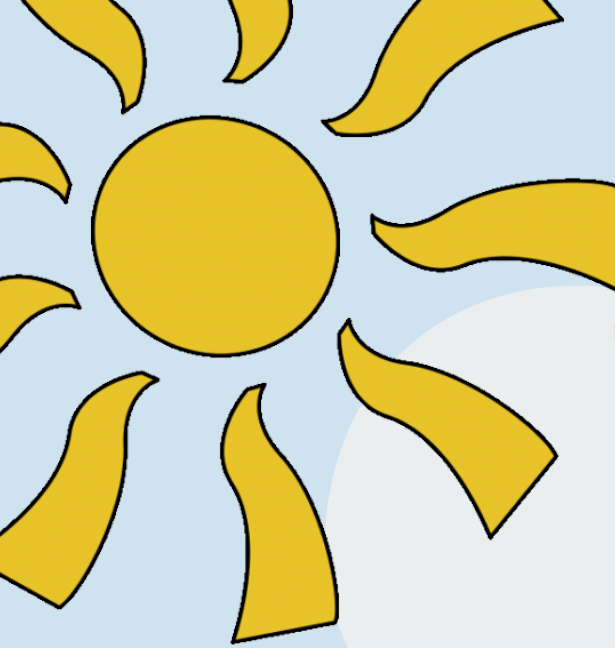

ทรัพยากรดิน

ดินประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่

1.อินทรียวัตถุ คือ ส่วนประกอบของดินอันเกิดจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น แร่ ธาตุต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการผุพังหรือการสลายตัวของหินจากปัจจัยทั้งหลายในธรรมชาติ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถกำหนดลักษณะของเนื้อดิน

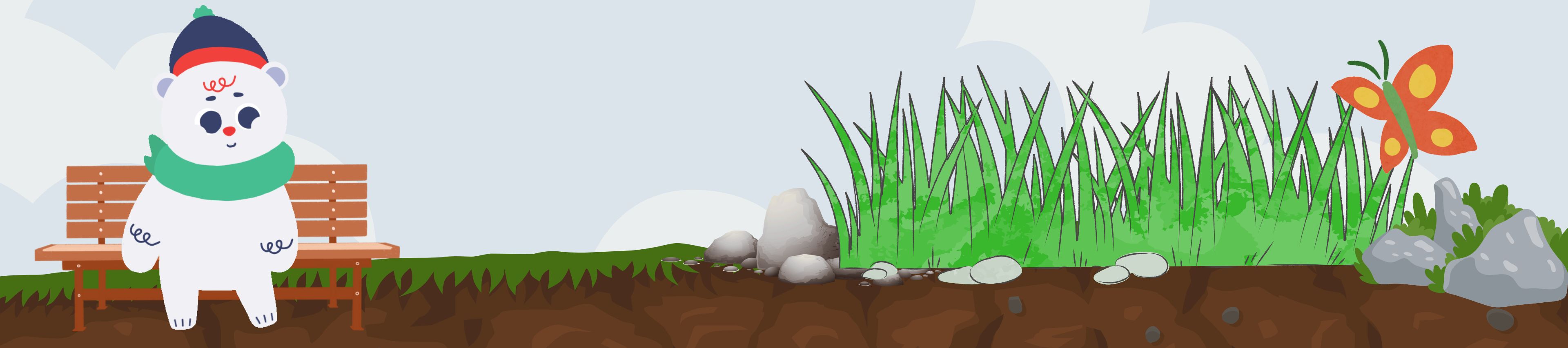

2. อินทรีย์วัตถุ ที่เกิดจากการเน่าเปื่อยหรือการย่อยสลายของสิ่งมีชีวิต
เช่น ซากพืชซากสัตว์ที่ทับถมกัน เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อระดับความ
อุดมสมบูรณ์ของดิน

3. น้ำ เป็นตัวทำละลายแร่ธาตุต่าง ๆ ภายในดินและช่วยเคลื่อนย้ายสารอาหารของพืช

4. อากาศ แทรกตัวอยู่ตามช่องว่างระหว่างเม็ดดินที่ไม่มีน้ำ ส่วนใหญ่ที่พบทั่วไป
ในดิน เช่น แก๊สไนโตรเจน แก๊สออกซิเจน แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์

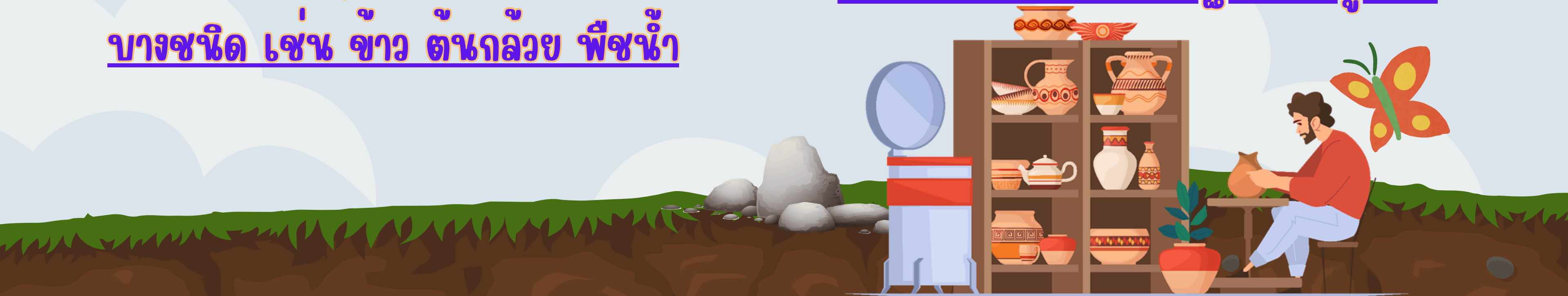
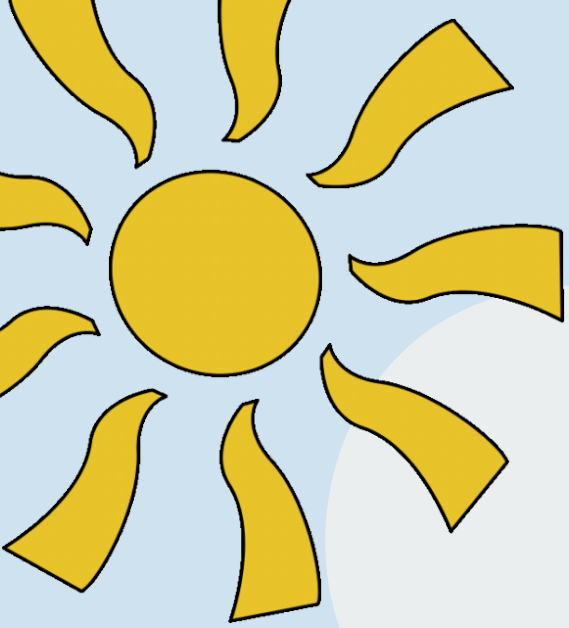

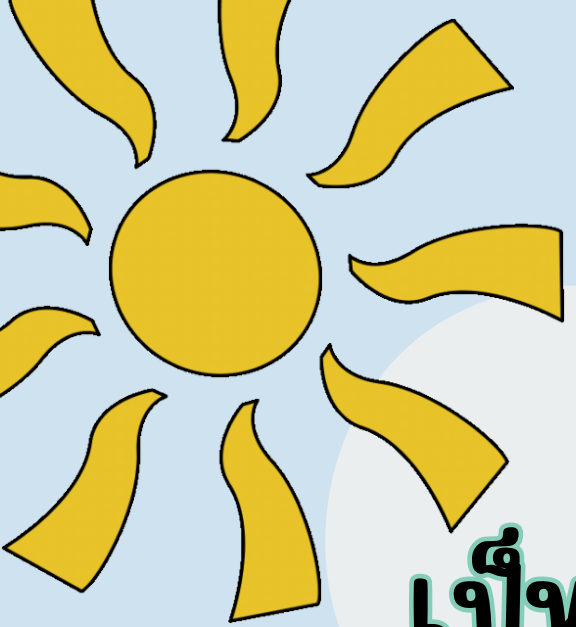
ลักษณะของดิน

แบ่งออกเป็น 3 ชนิดใหญ่ ๆ คือ ดินเหนียว ดินทราย และดินร่วน

1.ดินเหนียว

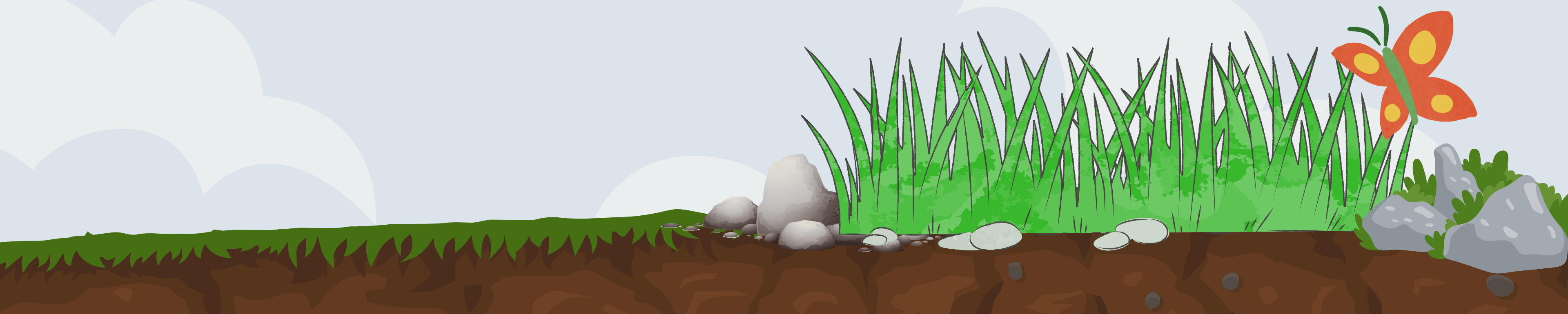
เป็นดินเนื้อละเอียด มีความยืดหยุ่น เมื่อผสมน้ำในปริมาณที่เหมาะสม และนำไปทำให้น้ำระเหยออกหรือเผาจะมีความแข็ง เป็นดินที่สามารถอุ้มน้ำได้ดี แต่ระบายน้ำและอากาศไม่ดี สามารถดูดธาตุอาหารพืชได้สูง โดยพืชจะได้รับประโยชน์ในธาตุอาหารจากดินที่เปื่อยได้ ดินเหนียวเหมาะแก่ การทำงานหัตถกรรม อิฐ หรือปลูกพืชบางชนิด เช่น ข้าว ถั่วถั่วเหลือง พืชน้ำ

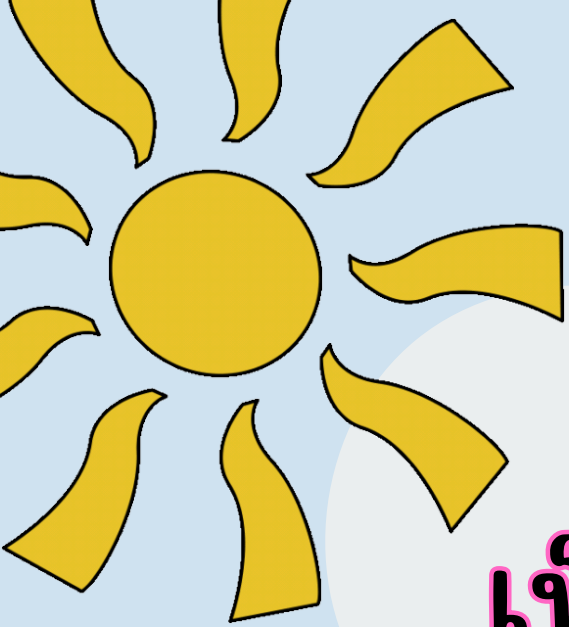

2. ดินทราย

เป็นดินที่มีการยึดตัวของเม็ดดินต่ำ สามารถระบายน้ำและอากาศได้ดี แต่
ด้วยความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ จึงมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีการชะล้าง
พังทลายของดิน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของพืช ดินทราย
จึงสามารถไ้ประโยชน์ได้น้อย เช่น ไ้ถมที่ดิน ไ้ปลูกพืชบางชนิดได้
พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว

3. ดินร่วน

เป็นดินที่มีเนื้อดินค่อนข้างละเอียด โครงสร้างดินจะร่วนซุยได้บ้าง มีการระบายน้ำได้ดีปานกลาง จัดเป็นเนื้อดินที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก

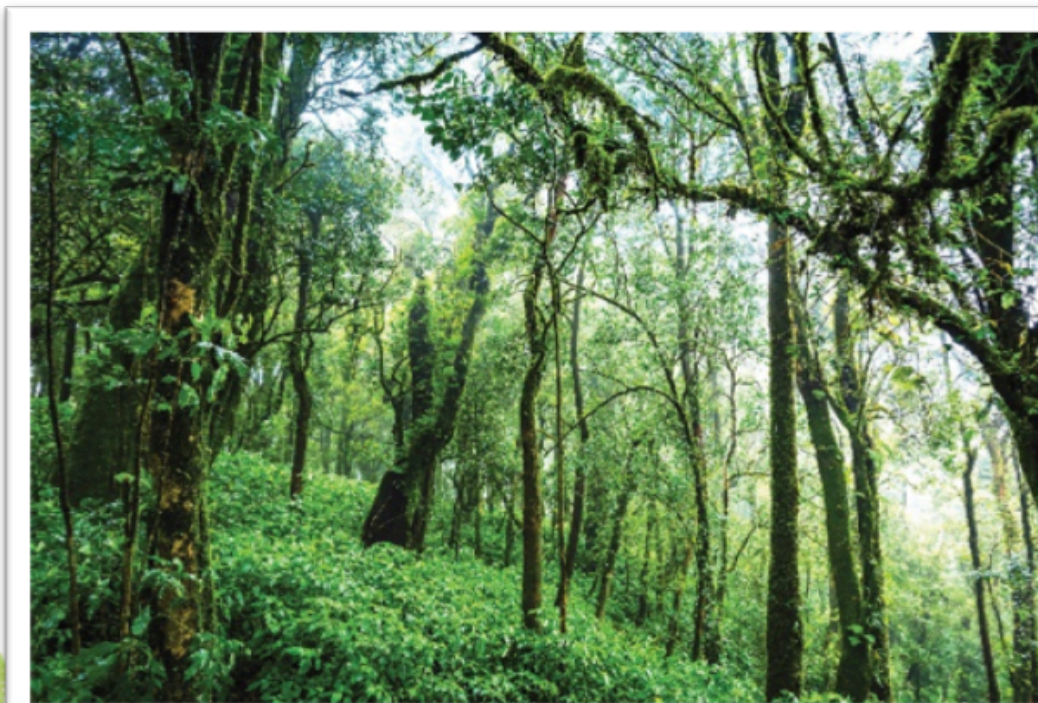
ทรัพยากรป่าไม้

จำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ ป่าไม้ผลัดใบกับป่าผลัดใบ

ป่าไม้ผลัดใบ (Evergreen forests)

1. ป่าดงดิบ (Tropical evergreen forest or Rain forest)

- ป่าดิบชื้น (Moist evergreen forest)
- ป่าดิบแล้ง (Dry evergreen forest)
- ป่าดิบเขา (Hill evergreen forest)

ป่าไม้ผลัดใบ (Evergreen forests)

2. ป่าสนเขา (Pine forest)

3. ป่าชายเลน (Mangrove forest)

ป่าไม้ผลัดใบ (Evergreen forests)

4. ป่าพรุ (Swamp forest)

5. ป่าชายหาด (Beach forest)

ป่าผลัดใบ (Deciduous forests)

1. ป่าเบญจพรรณ (Mixed deciduous forest)
2. ป่าเต็งรัง (Deciduous dipterocarp forest)
3. ป่าหญา (Savanna forest)

ทรัพยากรสัตว์ป่า

ได้แก่ สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติได้เกิดและดำรงชีวิตอยู่ใ้ป่าหรือในน้ำและหาบความรวมถึงใจของสัตว์ป่าเหล่านี้ด้วย เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์ในด้านทั้งทางการรักษาระบบนิเวศ วิทยาศาสตร์ การศึกษา อาหาร และเศรษฐกิจ

ทรัพยากรแร่ธาตุ

1 แร่โลหะ

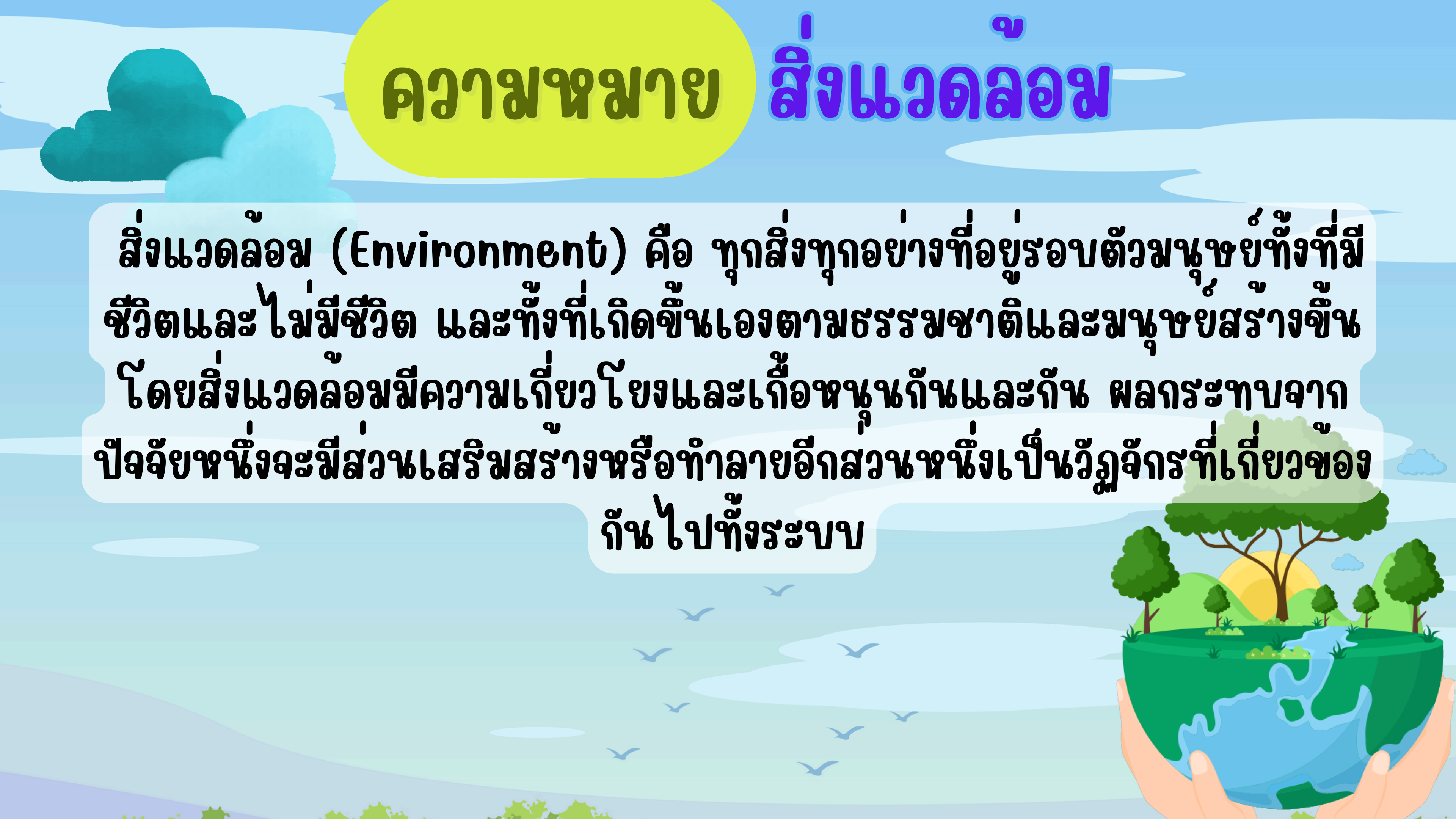

2 แร่เกลือ

3 แร่เชื้อเพลิง

ความหมาย

สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม (Environment) คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น โดยสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวโยงและเกื้อหนุนกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งเป็นวัฏจักรที่เกี่ยวของกันไปทั้งระบบ

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment)

1.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- **บรรยากาศ (Atmosphere)** ประกอบด้วยชั้นบรรยากาศของโลก อุณหภูมิ ความกดอากาศ ลมและพายุ หยาดน้ำฟ้า
- **อุทกภาค (Hydrosphere)** หมายถึง ส่วนที่เป็นน้ำทั้งหมดของพื้นผิวโลก เช่น มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย บึง
- **ธรณีภาค (Lithosphere)** หมายถึง ส่วนของโลกที่เป็นของแข็ง ห่อหุ้มอยู่รอบนอกสุดของโลก ประกอบด้วยหินและดิน

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment)

1.2 สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological environment)

ประกอบขึ้นมาจากหน่วยที่เล็กที่สุดที่เรียกว่า เซลล์ (Cell) และมีสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ พืช สัตว์ และมนุษย์

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made environment)

2.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete environment) คือ สิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะทางกายภาพมองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ อาคารบ้านเรือน ถนน ยานพาหนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ

2.2 สิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดมาจากความคิดและมีการแสดงออกมาให้รับรู้ได้ โดยการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา กฎหมาย

ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์หรือปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค ตลอดจนการตัดสินใจในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
2. สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจหรือเป็นต้นทุนสำหรับการผลิตสินค้าหรือบริการ
3. สร้างความร่มเย็นแวงจิตใจของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคมมนุษย์
4. สร้างสมดุลให้แก่ระบบนิเวศ ลดผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ
5. สร้างองค์ความรู้ด้านวิชาการ การวิจัย การแพทย์
6. แสดงถึงความเป็้บเอกลักษณ์ของชาติและสร้างความภาคภูมิใจในชาติ